

Orzecznictwo Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dotyczące oświaty

dr inż. Anna Górską
ania@enigma.com.pl

© ENIGMA Systemy Ochrony Informacji Sp. z o.o.
ul. Cietrzewia 8, 02-492 Warszawa
<http://www.enigma.com.pl>

Luty, 2005 r.

W poniższym zestawieniu zebrano zagadnienia związane z ochroną danych osobowych w placówkach oświatowych i oświatowo-wychowawczych, którymi zajmował się Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych. Opracowanie powstało na bazie sprawozdań rocznych GIODO z lat 1998-2003. Zestawienie nie jest wyczerpującym zbiorem wszystkich zagadnień, które przedstawiono w sprawozdaniach GIODO - umieszczono w nim tylko przypadki ogólne mogące mieć zastosowanie w innych placówkach i nie opisywano wielokrotnie odpowiedzi GIODO na podobne zapytania.

Zagadnienia związane z oświatą można podzielić na kilka grup tematycznych:

1. udostępnianie przez dyrektorów szkół danych osobowych nauczycieli i uczniów organom nadzorczym, czy rodzicom uczniów
2. publikowanie w postaci list wyników egzaminów oraz innych danych uczniów i absolwentów, również w Internecie
3. udzielanie rodzicom informacji o nauce dzieci
4. zakresem danych przetwarzanych przez placówki

Ad.1. Udostępnianie przez dyrektorów szkół danych nauczycieli

- przekazanie przez dyrektora do Wydziału Oświaty danych nauczyciela w związku z prowadzonym postępowaniem o nadanie stopnia awansu zawodowego

GIODO uznał za legalne, gdyż było niezbędne do wykonywania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego

- wywieszanie w miejscach publicznych zarządzeń dyrektora szkoły informujących o braku kwalifikacji wymienionych z imienia i nazwiska nauczycieli

Może spowodować narażenie na udostępnienie tych danych osobom nieuprawnionym, więc narusza przepisy ustawy o ochronie danych osobowych. (Imię i nazwisko w połączeniu z dokładną nazwą i adresem szkoły pozwala na pełną identyfikację osoby, której dane dotyczą, do przetwarzania takich danych stosuje się wszystkie reguły ustawy o ochronie danych osobowych). Nie ma przesłanek wynikających z przepisów prawa [3] umożliwiających ww. działanie dyrektora.

- dopuszczalność żądania od dyrektora szkoły przez organ prowadzący szkołę imiennego wykazu jej pracowników wraz z informacją o wymiarze czasu pracy

GIODO uznał za legalne, uprawnienia nadzorcze organów prowadzących placówki oświatowe określono w ustawie o systemie oświaty [1].

- obowiązek przekazywania przez dyrektorów szkół organom gmin pełnych akt osobowych pracowników zatrudnionych w szkołach

Na podstawie uchwały Gminy wymagano od szkół przekazywania pełnej dokumentacji kadrowej gminnemu referatowi Oświaty. W ocenie GIODO działanie nie ma uzasadnienia. Żaden z przepisów ustawy [1] nie daje prawa organom uprawnionym do sprawowania nadzoru do przejmowania kompetencji dyrektora szkoły, jako pracodawcy zatrudnionych osób

- udostępnianie (w formie kserokopii kart zgłoszenia dzieci do przedszkola) wydziałowi oświaty urzędu gminy danych osobowych dzieci uczęszczających do przedszkola oraz przekazania do wglądu dzienników zajęć

Zgodnie z [1] przedstawiciele organu prowadzącego placówki oświatowo-wychowawcze mają prawo wstępu do szkół i tych placówek oraz wglądu do prowadzonej przez szkołę lub placówkę dokumentacji dotyczącej przebiegu nauczania, wychowania i opieki oraz organizacji pracy. W [4] jako dokumentacja przebiegu pracy wychowawczo-dydaktycznej wymieniono dziennik zajęć przedszkola - wobec czego dziennik ten może być udostępniany przedstawicielom gminy

- prawo dostępu kuratora oświaty do dokumentów zawierających wyniki badań psychologiczno-pedagogicznych dzieci i młodzieży (kart indywidualnych) prowadzonych w poradni pedagogiczno-psychologicznej

Można uznać za legalne tylko, jeśli jest dopuszczalne na podstawie innych przepisów dot. oświaty i funkcjonowania poradni pedagogiczno-psychologicznych

Ad.2. Publikowanie wyników egzaminów studentów i innych danych uczniów i absolwentów, również w Internecie

- legalność publikowanie na stronie www danych osobowych ucznia i jego osiągnięć sportowych

Tylko jeśli istnieją przesłanki z art. 23 ust.1 , inaczej jest to nielegalne.

- legalność wywieszania na tablicy ogłoszeń listy nazwisk dzieci z kwotą zaległych opłat
GIODO odpowiedział, że administrator powinien dysponować, choć jedną przesłanką z art. 23 ust.1, inaczej jest to nielegalne

- legalność wywieszenia w miejscu publicznie dostępnym listy uczniów, których nie można zabierać na wycieczki szkolne, gdyż nie są one ubezpieczone

Uznane zostało za rażące naruszenie obowiązku prawidłowego zabezpieczenia danych osobowych.

- dopuszczalność publikowania list z wynikami egzaminów

Legalne na podst. art.23, ust.1, pkt 2, na podstawie [2] wyniki postępowania rekrutacyjnego są jawne, należy pamiętać o adekwatności zakresu publikowanych danych. Nie ma podstaw do publikowania tych danych w internecie. W przypadku wyników egzaminów przeprowadzanych w trakcie toku studiów, czy też list nazwisk najlepszych studentów wraz ze średnią ocen, czy z informacją o przyznaniu im wyróżnienia – publikacja w postaci wywieszanych list bądź list publikowanych w

Internecie jest możliwa tylko za zgodą studentów. Można wywieszać listy zawierające powyższe informacje, gdzie zamiast nazwisk figurują numery indeksów

- wywieszenie listy studentów z danymi: imię, nazwisko, PESEL, adres w związku z wybraniem ich jako rachmistrzów

GIODO uznał za niedopuszczalne

- Czy legalne jest udostępnianie w Internecie ocen uzyskiwanych przez uczniów oraz ich wizerunku ?

Nie jest legalne bez zgody osób, których dane dotyczą.

- Czy dopuszczalne jest noszenie przez uczniów identyfikatorów zawierających imię, nazwisko ucznia, wizerunek ucznia i nazwę klasy do której uczęszcza ?

Jest dopuszczalne, jeśli wynika ze statutu szkoły, który na podstawie [1] powinien określać prawa i obowiązki uczniów lub innych wewnętrznych przepisów w danej jednostce organizacyjnej

- udostępnianie danych osobowych dzieci uczęszczających do przedszkola pracownikowi urzędu miasta i gminy

GIODO uznał, że nie ma podstaw do udostępniania [7]

Ad.3. Udostępnianie rodzicom informacji na temat dzieci

- Czy jest legalne udostępnianie informacji o tym, czy syn/córka nadal studiuje ?

GIODO decyzję pozostawił w gestii administratora danych (czy osoba pytająca ma uzasadnioną potrzebę otrzymania danych oraz, czy udostępnienie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą).

- możliwość uzyskania przez rodziców od władz uczelni informacji na temat wyników w nauce i zaliczeń semestralnych

[6] zawiera informacje, jakie dane z teczki osobowej studenta, komu mogą być udostępniane – dane ww. mogą być udostępnione studentowi, absolwentowi lub osobie przez niego upoważnionej

Ad. 4. Zakres przetwarzanych informacji przez placówki oświatowe i oświatowo-wychowawcze

- Jaki może być zakres danych osobowych zbieranych przez podmioty świadczące usługi w zakresie oświaty ?

Przetwarzanie danych wrażliwych (o przebytych chorobach o przynależności wyznaniowej) – GIODO uznał za nieadekwatne do celu

- dopuszczalność żądania w treści karty zgłoszenia dziecka do przedszkola informacji o miejscu pracy i stanowisku zajmowanym przez rodzica (w celu szybkiego kontaktu z rodzicami dziecka)

GIODO odwołał się do [4 i 5] przepisy te nie stanowią o obowiązku podawania przez rodziców dziecka informacji o miejscu i stanowisku pracy, nie ma więc obowiązku ujawniania tych informacji, a ich przetwarzanie jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy osoba, której dane dotyczą wyrazi na to zgodę.

- żądanie podania szczegółowych danych ucznia i rodziców na pierwszej stronie dzienniczka ucznia
[4] przepisy nie wskazują jakie dane powinien zawierać dzienniczek ucznia, wobec czego żądanie nie jest zgodne z prawem
- czy dopuszczalne jest umieszczanie w dziennikach lekcyjnych danych osobowych rodziców
jest dopuszczalne w zakresie opisanym w [4]

Ad.5. Inne

- Czy jest legalne udostępnienie przez dyrektora adresów członków rady rodziców ?
Udostępnienie tych danych wnika to w sferę życia prywatnego członków rady, rada sama powinna określić zasady kontaktowania się z nią w stosownym regulaminie
- W sytuacji, gdy biblioteka przetwarza tylko dane osób uczących się lub zatrudnionych w szkole / na uczelni, administrator danych zwolniony jest z obowiązku zgłoszenia zbioru danych do rejestracji. Jeśli jednak zbiór danych zawiera również dane innych osób, biblioteki powinny rejestrować zbiory danych osób korzystających z zasobów bibliotecznych.
- udzielanie informacji o studencie związanych z tokiem studiów przez telefon
Wymaga zachowania daleko idącej ostrożności, w zasadzie na ryzyko udostępniającego. Telefoniczne udzielenie informacji jest dopuszczalne, gdy istnieją organizacyjno-techniczne gwarancje, że dane nie dotrą do osoby nieupoważnionej
- udostępnienie danych osobowych absolwentów wydziału w celu reklamy studiów podyplomowych zewnętrznej firmie
GIODO uznał za niedopuszczalne
- zakres zbierania danych przy rejestrowaniu szkoły niepublicznej
zakazano kserowania dowodu, bo zakres danych był zbyt szeroki
- rejestracja zbiorów danych dzieci uczących się w ramach szkół i placówek oświaty
nie podlegają rejestracji, obejmuje to również dane rodziców, jako opiekunów prawnych, które są przyporządkowane danym dzieci i są przetwarzane jedynie na potrzeby edukacji dzieci

Liczba skarg kierowanych do GIODO dotyczących naruszenia ustawy o ochronie danych osobowych w placówkach oświatowo-wychowawczych

2001: 7,

2002: 9,

2003:10

Literatura

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz.U. 1996 r. Nr 67. poz. 329 ze zm.)
2. Ustawa z 12 września 1990 o szkolnictwie wyższym (Dz. U. nr 65 poz. 385 ze zm.)

3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 Karta Nauczyciela (Dz.U. 1997 r. Nr 56 poz. 357 ze zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 kwietnia 1999r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. 41 poz. 414)
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół i przechodzenia z jednych typów szkół do innych
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dokumentacji przebiegu studiów
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 października 1992 w sprawie szczegółowych zasad ustalania wysokości i udzielania dotacji niepublicznym szkołom oraz placówkom oświatowo-wychowawczym i resocjalizacyjnym (Dz.U. Nr 81 poz. 419)
8. Sprawozdania Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z działalności, <http://www.giodo.gov.pl>